

Säby kyrka

Tjärstrykning av tak 2010

Antikvarisk rapport

Säby prästgård 3:1
Säby socken
Hallstahammars kommun
Västmanland

Helén Sjökvist

Innehåll

Inledning.....	3
Bakgrund	3
Genomförda arbeten 2010	4
Referenser.....	6
Litteratur.....	6
Tekniska och administrativa uppgifter	6

Utgivning och distribution:
Stiftelsen Kulturmiljövård
Stora gatan 41, 722 12 Västerås
Tel: 021-80 62 80
Fax: 021-14 52 20
E-post: info@kmmd.se

© Stiftelsen Kulturmiljövård 2011

Omslagsfoto:

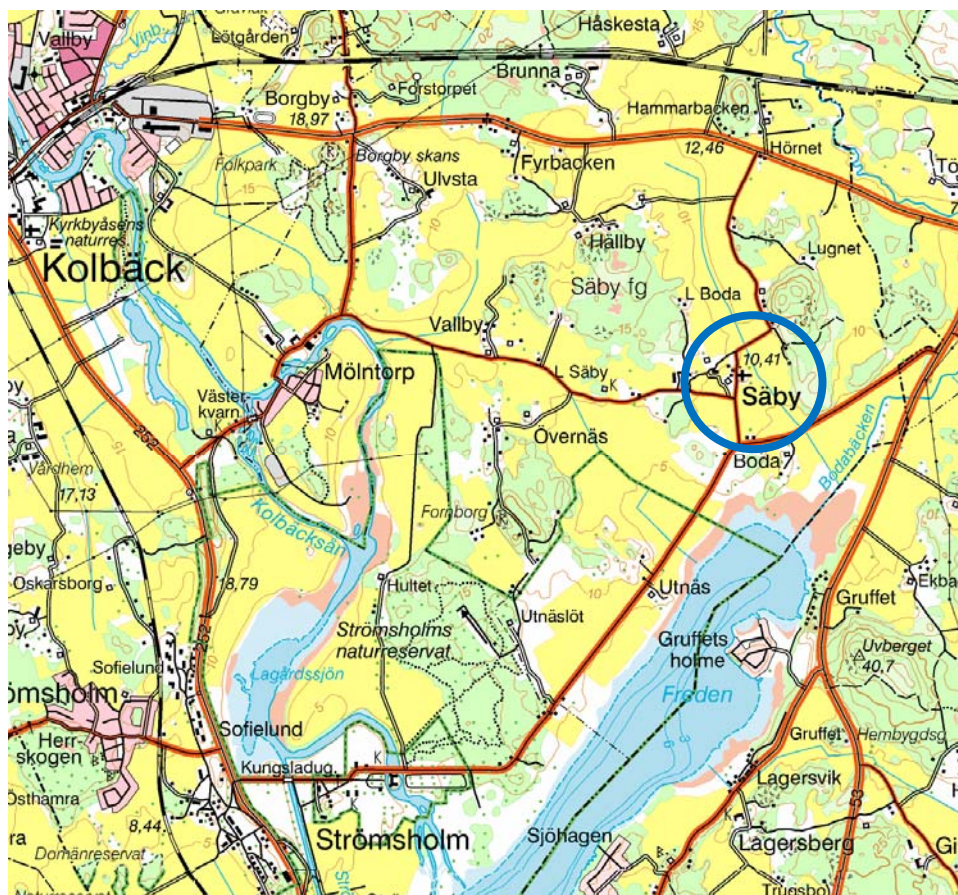
Kartor ur allmänt kartmaterial © Lantmäteriet. Ärende nr MS2006/01407.

ISBN: 978-91-7453-118-3

Västerås 2011.

Inledning

Under 2010 har taket på Säby kyrka samt dess klockstapel tjärats om. Stiftelsen Kulturmiljövård har medverkat som antikvarie på uppdrag av Hallstahammars kyrkliga samfällighet.

Figur 1. Kyrkans läge markerat med en ring på gröna kartan. Skala 1:50000.

Bakgrund

År 2004 upptäcktes det i samband med att man planerade att tjära spåntaket på Säby kyrka att detta var i mycket dåligt skick. Man utförde omedelbart vissa akuta åtgärder i väntan på en total omläggning 2005. Samtliga spån på Mölntorpskoret och vapenhuset byttes redan år 2004 då dessa åtgärder ansågs vara akuta.¹ Långhustaket byttes år 2005. Under spånet lades vid omläggningen en papp, Katapal YAP2200. Nya spån köptes från Kyrktak bygg och konsult i Norrköping. Dessa levererades tjärade en gång från fabrik och tjärades därefter en gång på plats med dalbränd trätjära från Engvall och Claesson. Man pigmenterade tjäran något med kimirök för att få en mörkare kulör. Spånen är cirka 45 cm långa och lagda med 2 spåns överlappning. Till spikningen användes blank spik.

¹ Sjökvist 2006.

För att minska risken för nya rötskador i taket beslöts att förbättra underhållet av taket och lägga in omtjärningar med jämna intervall.

Genomförda arbeten 2010

Taket på kyrkan var i gott skick och tjärades endast om. Vid omtjärningen har man använt sig av trätjära C316 TA-special från skogens kol, ren furutjära. Cirka 2% kimirök har tillsatts.

På klockstapelns norra takfall fanns omfattande algangrepp som visade sig indikera att spånets kraftigt rötangripet. Samtliga spån byttes därför på detta takfall. Nya spån togs från det lager man hade från omläggningen av kyrktaket 2005. Det spån som ligger på klockstapeln sedan tidigare är ett sågat spån med rakt avslutande kant. Det nya spånets är istället kluvet. Vid spånläggningen fick man göra en anpassning mot befintligt spån på västra och östra takfallen.

De tjärade ljudluckor har justerats.

*Figur. Kyrkan och klockstapeln sedd från sydväst före omtjärning. Foto: Helén Sjökvist.
Figur. Algangrepp på klockstapelns norra takfall. Foto: Helén Sjökvist.*

*Figur. Taket sett från nordväst före omtjärning. Foto: Helén Sjökvist.
Figur. Vapenhusets tak före omtjärning med kanske lite för tätt liggande spån. Detta kan leda till minskad inträngning av tjära mellan spånen. Foto: Helén Sjökvist.*

Figur. Kyrkan sedd från sydväst efter åtgärder. Foto: Boel Melin.

Figur. Vapenhusets västra takfall. Foto: Boel Melin.

Figur. Norra takfallet på långhuset. Foto: Boel Melin.

Figur. Omtjärad klockstapel. Foto: Boel Melin.

Figur. På klockstapelns norra takfall har samtliga spån bytts ut. Foto: Boel Melin.

Figur. På klockstapelns norra takfall har samtliga spån bytts ut. Foto: Helén Sjökvist.

Anpassning av nytt spån mot befintligt. Foto: Helén Sjökvist.

Referenser

Litteratur

Sjökvist, Helen. 2006. *Omläggning av spåntak på Säby kyrka*. Stiftelsen Kulturmiljövård Mälardalen rapport 2006:32. Västerås.

Tekniska och administrativa uppgifter

Kulturmiljövård Mälardalen nr:	10070
Länsstyrelsen dnr:	433-11607-08
Fastighetsbeteckning:	Säby prästgård 3:1
Landskap:	Västmanland
Län:	Västmanlands län
Socken:	Säby
Kommun:	Hallstahammar
Ägare-beställare:	Hallstahammars kyrkliga samfällighet
Entreprenör:	SC Bygg och takservice
Antikvarisk medverkan:	Stiftelsen Kulturmiljövård Helén Sjökvist Stora gatan 41 722 12 Västerås